

VEJLEDNING FOR DASYS´
UDVALGTE REPRÆSENTANTER
”GRØNSPÆTTEBOGEN”

Dansk Sygepleje Selskab, DASYS, 2012
Copyright

INDLEDNING

Sygepleje efterspørges i nationalt udvalgsarbejde og ved afgivelse af hørings svar. Dansk Sygepleje Selskab (DASYS) bliver i stigende grad anmodet om deltagelse. Som selskab ser vi det som en væsentlig mulighed for at få sygepleje indskrevet i bl.a. forløbsbeskrivelser, kliniske retningslinjer og strategier for behandling og pleje. Som repræsentant for et speciale eller sygeplejefagligt område er der brug for både sygeplejefaglig viden med indsigt i forskning og evidens på området, gennemslagskraft samt praksiserfaring.

DASYS arbejder for at synliggøre sygepleje og være meningsdannende ved bl.a. at understøtte og fremme de faglige selskabers indflydelse på udviklingen af patientforløb, nationale kliniske retningslinjer, efter- og videreuddannelsesforløb og gennem samling af hørings svar.

Udvalgsarbejde

I samarbejde med de faglige selskaber (FS), der er medlem af DASYS, udpeger DASYS sygeplejersker til at indgå i arbejdet. De faglige selskaber indsender kandidater til opgaven og DASYS udpeger en eller flere til at repræsentere DASYS i udvalgsarbejdet.

DASYS understøtter de udpegede repræsentanter med den hjælp og sparring som der kan være brug for. Da indsatsen som repræsentant i udvalgsarbejdet er krævende og ny for mange, arbejder DASYS for at flere sygeplejersker med komplementære kompetencer udpeges til samme opgave, som det indtil videre er lykkedes i arbejdsgrupperne vedr. kræftpakkerne. DASYS tilbyder støtte og temadage efter behov til udpegede repræsentanter. I de udpegninger hvor det er muligt at indstille to eller flere sygeplejersker, kan det være en fordel at den ene er leder, forløbskoordinator eller lign. inden for området.

I udvalgsarbejdet varetager den udpegede repræsentant sygeplejens interesser generelt inden for området og ikke arbejdsstedets eller det faglige selskabs lokale interesse. I udvalgsarbejdet efterspørges faglig viden og indsigt i forholdt til eksempelvis specifikke faglige områder, forskning, uddannelse, dokumentation, etik og ledelse.

Hørings svar

Til hørings svar udpeger DASYS relevante faglige selskaber til at bidrage med et hørings svar. I nogle tilfælde vil DASYS i samarbejde med de faglige selskaber udpege sygeplejersker til at indgå i udarbejdelse af hørings svar. Som udgangspunkt er udpegningerne til udvalgsarbejde og til udarbejdelse af hørings svar adskilt. Ind imellem vil der opstå et sammenfald i udpegningerne med mulighed for at samarbejde om et hørings svar. Eksempler på hørings svar fra DASYS kan ses på hjemmesiden www.dasys.dk

Denne vejledning er udarbejdet med inspiration fra spørgsmål og erfaring fra tidligere repræsentanter og fra DASYS' temadage. Vejledningen er tænkt som hjælp og guide til sygeplejersker, som har lyst og mulighed for at deltage i det sygeplejefaglige arbejde i nationale råd og udvalg.

HVILKE FORMALISEREDE KRAV LIGGER DER?

Formændene for de faglige selskaber indstiller kvalificerede sygeplejersker til arbejdsgrupperne. Det vil sige at de indstiller personer, der har indgående kendskab til området og har erfaring med eller er indstillet på at indgå i politiske fora med stor bevågenhed og mange interessenter.

Sagt på en anden måde er der behov for personer:

- med god gennemslagskraft
- der tør byde aktivt ind og ikke venter til man bliver spurgt
- med godt indblik i evidensen på området
- der har viden om såvel det organisatoriske som det kliniske praksisfelt
- der finder det udfordrende og spændende, at arbejde i et forum, som består af mange fagligt stærkt engagerede og ikke mindst politisk strategiske personer.

Det er store krav, som kan være svære at løfte alene, men der er hjælp at hente på flere planer i vejledningen.

HVORDAN BEGYNDER DU PÅ OPGAVEN?

Væsentligt at skabe overblik

- Sørg hurtigst muligt for at skabe dig et overblik over selve den stillede arbejdsopgave. Sæt dig godt ind i kommissoriet for udvalgsarbejdet, så du er klar på din egen rolle, opgavens omfang og rammen. Eksempler på hjælpespørgsmål: Hvad går opgaven ud på? Hvad er formålet og evt. målet med opgaven?
- Er du i tvivl om opgaven, så søg hjælp i dit netværk eller DASYS' bestyrelse.
- Sikre dig under alle omstændigheder, at du har forstået opgaven ved at drøfte din opfattelse af opgaven ved første møde med arbejdsgruppen.

Væsentligt at lægge en strategi for løsning af opgaven

- Find ud af hvor og hvordan sygeplejen har mulighed for at sætte sit fingeraftryk.
- Find ud af hvilke sygeplejefaglige argumentationer der kan påvirke beslutningsprocessen inden for den givne opgave.

Væsentligt hurtigt at give selvstændigt sygeplejefagligt oplæg, som både arbejdsgruppen og dem der har stillet opgaven kan forholde sig til

- Inden mødet kan det være en hjælp at udarbejde et skriftligt oplæg på de områder der ønskes indflydelse på eller hvor der ønskes at få sygepleje tydeliggjort. Det kan ligeledes være en god ide at forfatte sine argumenter på skrift. Det samlede materiale kan afleveres ved mødets slutning.
- Det er nemmere at få et ja hvis man ikke bliver taget på det forkerte ben. Skriftligt oplæg sender signal om, at man vil bidrage og efterlader indtryk. Gør brug af referencer. De understøtter evidensen i skriftet og viser at det ikke alene er erfarings- baseret.

Væsentligt at interessere sig for hvem man sidder i arbejdsgruppe med – der kan være meget forskellige interesser på spil

- Hvem er interessenterne og kan deres interesser tænkes at være i uoverensstemmelse med sygeplejefagprofessionens eller selve opgavens interesser. Kan andres interesser have indflydelse på din egen forhandlingsteknik, argumentationsrækkefølge mm. Kom f.eks. lidt før mødets start, så du inden mødet har været i kontakt med nogle af deltagerne.

HVOR KAN DU FÅ HJÆLP OG STØTTE?

DASYS' bestyrelse

dasys@dasys.dk

Du kan altid henvende dig til bestyrelsen for at få råd og vejledning til det udvalgsarbejde, du er blevet udpeget til at deltage i.

Temadag og Netværksmøder

DASYS afholder temadage og ved behov etableres netværksmøder for repræsentanterne.

Temadage for repræsentanter afholdes for at give både inspiration og konkrete værktøjer til, hvordan du kommer igennem med din dagsorden, og den tilrettelægges i samarbejde med en ekstern konsulent.

Netværksmøder afholdes for udvalgte større grupper efter behov, med det formål at udveksle erfaring og understøtte hinanden med faglig viden, som kan sikre sygeplejefaglig indflydelse på fx de reviderede pakkeforløb.

Invitationer til temadag og netværksmøder udsendes til alle FS'er og aktuelle repræsentanter i råd og udvalg.

DASYS' råd

Dokumentationsrådet: Formand Lene Berring lel@regionsjaelland.dk

Dokumentationsrådet er sammensat af repræsentanter fra mange forskellige specialer, repræsentanter fra såvel ledelse, forskning, kvalitetsudvikling og praksis. Rådet forsøger at holde sig opdateret om væsentlige områder relateret til dokumentation af sygepleje og skaber et nationalt overblik over dokumentation af

sygepleje. Formålet med rådet kan findes på DASYS' hjemmeside og aktuelt udkommer rådet, i samarbejde med DSR, med en rapport, hvor der gøres status over dokumentationen i Danmark. Et væsentligt omdrejningspunkt for Dokumentationsrådets arbejde er de årlige konferencer, der afholdes i samarbejde med Center for Kliniske Retningslinjer. Disse konferencer skaber mulighed for at diskutere rådets arbejde med de relevante aktører inden for diverse specialer og sektorer.

Forskningsrådet: Formand Tove Lindhardt
tove.lindhardt.damsgaard@regionh.dk

Sygepleje er en videns baseret praksis. Det betyder, at der skal forskes for at frembringe den viden, praksis hviler på og sygeplejersker skal uddannes efter. Forskningsbaserede argumenter vejer tungere i en debat mellem sundhedsfagligt personale og embedsmænd. Forskningsperspektivet og evidensbaseret sygeplejepsikis er derfor relevant for de fleste repræsentantskaber. Det kan du få råd og vejledning om i Forskningsrådet.

Uddannelsesrådet: Formand Kirsten Frederiksen
kf@sygeplejevid.au.dk

Uddannelsens indhold og niveau er grundlaget for en forskningsbaseret praksis og Uddannelsesrådet fokuserer primært på efter- og videreuddannelse. Uddannelsesrådets formål er at skabe overblik over, udbrede kendskabet til og gøre opmærksom på nye uddannelsesbehov og muligheder inden for sygepleje. Uddannelsesrådet er repræsenteret i overordnede råd og udvalg, og samarbejder med de faglige selskaber om anbefalinger og repræsentation vedr. de konkrete efter- og videreuddannelser. Du kan få råd og vejledning fra Uddannelsesrådet til at beskrive det uddannelsesniveau/indhold, som er relevant for den opgave du er udpeget til at beskrive.

Center for Kliniske Retningslinjer: Centerleder Preben Ulrich Pedersen
pup@kliniskeretningslinjer.dk

Er du udpeget som medlem af en arbejdsgruppe, der skal udarbejde nationale kliniske retningslinjer, kan du få hjælp og vejledning i Center for Kliniske Retningslinjer. Centret vil meget gerne supervisere dig gennem hele processen og være behjælpelig med at klæde dig fagligt på til opgaven. Du vil få stillet en personlig rådgiver til rådighed, således der vil være kontinuitet i vejledning. Efter behov kan der nedsættes en gruppe, der kan være behjælpelig med kritisk vurdering af forskningslitteratur, analyse af konklusioner og formulering af anbefalinger. Du henvender dig til Preben Ulrich Pedersen.

Støtte til at få etableret netværksmøder
Helle Johnsen, Dansk Sygepleje Selskabs sekretariat
dasys@dasys.dk. +45 4695 4155

Sundhedsstyrelsen
Hent inspiration fra andet lignende udvalgsarbejde på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk

GODE RÅD OG TIPS

Fra SST og vores øvrige samarbejdspartneres side lægges stor vægt på, at vi som sygeplejefaglige repræsentanter bidrager aktivt og med selvstændige relevante input til fælles opgaveløsning. Sygeplejens stemme efterspørges, hvorfor det er yderst vigtigt at du både tør og kan komme med oplæg til den beskrevne opgave.

Det kan være en god ide at gøre brug af dit faglige netværk, med henblik på støtte og konkret hjælp til at uddybe og kvalificere opgaven.

Opgavetilgang

Forbered dig godt og forhold dig aktivt til arbejdsprocesserne og hele produktet. Bidrag hvor du kan og vent ikke til du bliver spurgt.

Indgå aftale med øvrige sygeplejerepræsentanter i udvalgsarbejdet omkring strategi og opgavefordeling.

Gør brug af div. netværk, så du sikrer konsensus om prioriteringer, beslutninger og bedst mulig kvalitet og evidens.

Eksempler på netværk:

- Lokalt i specialet
- På hospitalsniveau
- Landsbasis gennem kontakt til andre hospitaler og konkrete specialer
- Faglige selskaber
- Center for Kliniske Retningslinjer
- Internationale netværk og eksperter

Indhold

1. Sundhedsstyrelsen arbejder ikke med referencer i deres skrifter, men det er en god ide at du gør det hele vejen igennem.

- Benyt referencer som belæg og tyngde bag dine faglige input – søg evidens eller best practise.
- Byg kilderne ind i teksten, fx: Der er udarbejdet et systematisk review om fald, som påpeger...

2. Det kan være en god ide at forberede forskellige perspektiver i sin argumentation for sygepleje:

- Patientperspektiv, fagligt perspektiv, organisatorisk perspektiv, patientsikkerheds- perspektiv, økonomisk (der findes evidens for at øget kvalitet i plejen medfører lavere sundhedsøkonomiske udgifter, eks. mobilisering af patienten o.a. interventioner til forebyggelse af sengelejts komplikationer.

3. I faglige udvalgsarbejder fx om pakkeforløb – hold fokus på faglig indsats og undgå stillingtagen til tid og ressourcer med mindre du bliver bedt om det. Tænk hvad der fagligt er til patientens bedste.

Det er vigtigt at skriftet rent sprogligt signalerer, at sygepleje er en selvstændig profession og har et selvstændigt ansvar. Det er således vigtigt at præcisere hvor sygeplejersken har et selvstændigt ansvar og hvor hun indgår i samarbejde.

Eksempler

1. Både under udredningen, den initiale behandling og i efterforløbet har sygeplejersken en vigtig rolle, når problemstillinger skal identificeres. Kan omskrives til: Både under udredningen, den initiale behandling og i efter- forløbet er sygeplejersken medansvarlig for at problemstillingerne identificeres.

2. Sygeplejersken skal foretage en sygeplejevurdering og dokumentere patientens plejebehov. Det gøres på en kompetent og engageret måde med udgangspunkt i patientens situation, således at der kan ydes den nødvendige pleje og omsorg til den enkelte patient og dennes pårørende.

Kan omskrives til: Sygeplejersken har ansvar for at foretage vurderinger og dokumentere patientens plejebehov. Det er sygeplejerskens ansvar, at vurderingerne sker med udgangspunkt i patientens situation, eksisterende evidensbaseret viden samt klinisk faglig ekspertise, og at dette danner basis for den relevante og nødvendige pleje og omsorg til den enkelte patient og dennes på- rørende.

FORHANDLINGSTIPS

Overbevisninger kan støtte eller hæmme præstationer/forhandlinger i udvalgsarbejde. Nogle overbevisninger begrænser vores måde at tænke og handle på, og det kan der- ved have indflydelse på ens måde at forhandle på og dermed evner til at øve indflydelse og sikre sygepleje forankret i udvalgsarbejdets produkter.

Hvad er en overbevisning?

En overbevisning er noget vi tror fuldt og fast på. Vores overbevisninger er de grundlæggende regler, vi lever efter og som styrer vores tanker og adfærd. De fungerer som et filter for vores opfattelse af virkeligheden, og dermed kan de hjælpe os til at lette hverdagens mange indtryk og udfordringer. Vores

overbevisninger er både en med- og modspiller. De kan fungere som stærke bekræftelser på vores muligheder, evner og mål, men de kan også begrænse vores tanker og handlinger. De er på mange måder selvforstærkende i opbygningen af vores identitet og selvopfattelse. De er ikke kendsgerninger, men vi agerer, som om de var.

Opsummering på overbevisninger:

- Vi fødes uden, men får alle tusindvis af dem
- Noget vi tror fuldt & fast på
- Noget vi lever efter og som styrer vores tanker og adfærd
- Letter hverdagens mange indtryk og udfordringer
- De kan være støttende eller begrænsende for den måde vi tænker og handler på
- De er sjældent (aldrig) fuldt dækkende for virkeligheden
- Spotter vi dem, så kan vi gøre noget ved dem.

Vi kan udfordre vores overbevisninger ved at stille følgende spørgsmål:

- Er der eksempler på, at det modsatte også kunne være gældende?
- Har overbevisningen generaliserende ord som eksempelvis altid, aldrig?
- Hvad kan/skal der gøres, hvis overbevisningen ikke er sand?
- Hvad går man glip af, når man har den overbevisning?

Eksempel på en overbevisning som kan være hæmmende

Du ønske at få tydeliggjort at sygepleje spiller en væsentlig rolle for at sikre et optimalt forløb, og samtidigt har du en overbevisning om at læger ikke anerkender sygepleje. Det kan således blive svært for dig at få indflydelse, da denne overbevisning hæmmer dig i forhold til at yde dit bedste. Du frygter måske at blive negligeret eller udstillet og holder dig derfor tilbage med at præsentere dine tanker og argumentationer i udvalgsarbejdet, hvor der er en overrepræsentation af læger.

Tips i forhold til forhandlinger undervejs

- Bag ved et nej gemmer der sig måske et ja til noget andet.
- Uenighed om en del af problemstillingen behøver ikke stå i vejen for en aftale om andre dele af problemstillingen.
- Pas på med at tillægge det sagte bestemte værdier og hensigter, men stil uddybende spørgsmål.

Smart - mål

Som forberedelse til forhandlinger, som kan synes svære, kan det være en hjælp i sin forberedelse at arbejde med SMART-mål. Det vil sige mål formuleret og præsenteret som værende S=specifikke, M= målbare, A= Attraktive (på en skala fra 1-10), R= realistiske og T= tidsbestemt (hvornår skal målet være opfyldt).

Eksempel:

DASYS ønsker flere repræsentanter i udvalgsarbejdet, så sygeplejerskerne har mulighed for direkte sparring i og under udvalgsarbejder, hvor lægegruppen er rigt repræsenteret.

S => Specifik: 3-4 repræsentanter i alle fremtidige pakkeforløb og ved specialeplanlægning. DASYS vil i udvælgelsen sigte mod en kombination af repræsentanter der har forskellige kompetencer fx specialekyndighed, ledelseskompentence, forskningskompetence, organisationskyndige (eks. løbskoordinator), stærk faglighed inden for det aktuelle område og uddannelsesorienterede.

M=> målbart: Ja

A=> attraktivt: 10

R=> realistisk: Ok, dog kræver det ihærdighed og vedvarende argumentation

T=> tidsbestemt: 1-2 år

Hvad kan gøres allerede i morgen og i fremtiden?

Udarbejdelse af krav og argumentation til Sundhedsstyrelsen. Lobbyisme på næste møde i Sundhedsstyrelsen, hvor formand og næstformand fra DASYS deltager